

หลักสูตรวุฒิบัตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการ
ประจำตัวสมาชิกรัฐสภา

ชื่อหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา

ชื่อวุฒิบัตร วุฒิบัตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา

หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา

1. หลักการและเหตุผล

รัฐสภาเป็นองค์กรทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีบทบาทสำคัญด้านนิติบัญญัติ ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ โดยสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อกลไกการทำงานในระบบรัฐสภา ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำเนินงานในหลายด้าน ไม่เพียงเฉพาะบทบาทหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทภารกิจตามความคาดหวังของสังคม อาทิ การลงพื้นที่เพื่อพบประชาชนในการนำเอาปัญหา และความต้องการของประชาชนเข้าสู่รัฐสภาหรือแม้แต่การเข้าร่วมสัมมนา ปาฐกถา การกล่าวสุนทรพจน์ในโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมงานตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย

ดังนั้นเพื่อให้บทบาทหลักของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ และการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐสภาได้มีการแต่งตั้งบุคลากรในตำแหน่ง “ผู้เชี่ยวชาญประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา รวมไปถึงที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการนักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ ” โดยมุ่งหวังให้บุคลากรเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา สนับสนุนงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิติบัญญัติและกระบวนการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญฯ และผู้ชำนาญการฯ จะต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เพื่อให้สามารถสนับสนุนงานของสมาชิกรัฐสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะสถาบันวิชาการด้านการเมืองการปกครองในกำกับของประธานรัฐสภา ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่สมาชิกรัฐสภาและบุคลากรในวงงานรัฐสภา อีกทั้งเป็นการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ปี 2561 – 2580 ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน จึงได้จัดการเรียนการสอน “หลักสูตรวุฒิบัตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญ

และผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา” เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของรัฐสภา และสมาชิกรัฐสภาในด้านต่าง ๆ ทั้งกระบวนการนิติบัญญัติ กระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเกิดประโยชน์ต่อบทบาทการสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภาอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

หลักสูตรวุฒิบัตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภามีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ารับการศึกษ้อบรมได้รับการพัฒนาใน 4 มิติ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานทางด้านการเมืองการปกครอง การบริหารงานทางการเมือง และการทำงานที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ
2. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา และบุคลากรสนับสนุนงานของคณะกรรมการในการเสริมขีดความสามารถการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา โดยมีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมต่อกระบวนการนิติบัญญัติและการทำงานในพื้นที่ที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย
3. เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่จะนำไปสู่การดำเนินบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้สนับสนุนงานของสมาชิกรัฐสภาที่มีประสิทธิภาพ
4. เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาอบรม

ผู้สมัครเข้าศึกษาอบรมในหลักสูตรฯ ต้องสามารถเข้ารับการศึกษ้อบรมได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนดและต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ได้รับแต่งตั้งเป็น ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/วุฒิสภา ในสมัยปัจจุบัน
2. ได้รับแต่งตั้งเป็น ที่ปรึกษาหรือนักวิชาการประจำตัวประธานสภาผู้แทนราษฎร/ประธานวุฒิสภา/รองประธานสภาผู้แทนราษฎร/รองประธานวุฒิสภา/ผู้นำฝ่ายค้าน ในสมัยปัจจุบัน
3. ได้รับการแต่งตั้งเป็น ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ หรือนักวิชาการ ประจำคณะกรรมการสามัญประจำสภา (แบบรับเงินเดือน) ในสมัยปัจจุบัน
4. บุคคลที่สามารถสมัครเข้ารับการศึกษ้อบรมในหลักสูตร จะต้องไม่เป็นนักศึกษาในหลักสูตรอื่นในขณะเดียวกันกับที่ทำการศึกษ้อบรมในหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา

5. บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในหลักสูตรสาระสิทธิ์โดยไม่มีเหตุจำเป็นและไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าภายใน 1 สัปดาห์ก่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทางสำนักขอสงวนสิทธิ์การเข้าร่วมโครงการอื่นๆ ของสำนักต่อไป

4. จำนวนผู้เข้าศึกษาอบรม

สถาบันพระปกเกล้าจะพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 3 เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวนรุ่นละไม่เกิน 100 คน โดยในการคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะพิจารณาจากคุณสมบัติที่ตรงตามหลักเกณฑ์ ทั้งนี้การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ และผลการคัดเลือกโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ จะถือเป็นที่สุด

5. รูปแบบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

รูปแบบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในห้องเรียน เป็นการบรรยาย การถกแถลง การอภิปราย สัมมนา แบ่งกลุ่มระดมสมอง วิเคราะห์กรณีศึกษา การนำเสนอ การศึกษาดูงาน และการฝึกปฏิบัติ ซึ่งมุ่งที่จะให้ผู้เข้ารับการศึกษานำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้มีการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวิทยากรและนักศึกษา (Interactive Dialogue)

6. การสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีสิทธิ์ได้รับวุฒิบัตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะได้รับเพิ่มวิทยฐานะและวุฒิบัตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา และมีศักดิ์และสิทธิแห่งวุฒิบัตรนั้นทุกประการ

7. ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สำหรับที่พักจะจัดให้เฉพาะกรณีผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด และขอสงวนไม่ให้ที่พักแก่บุคคลที่มีภูมิลำเนาหรือที่พักในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล)

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมวิชาการวุฒิสภา สถาบันพระปกเกล้า

9. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรวุฒิบัตรการพัฒนาศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา แบ่งการศึกษาอบรมออกเป็น 4 กลุ่มวิชา รวม 19 หัวข้อวิชา จำนวน 69 ชั่วโมง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มวิชาที่ 1 ระบบรัฐสภาและการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา (4 หัวข้อวิชา จำนวน 12 ชั่วโมง)

- 1.1 ระบบรัฐสภาภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (3 ชั่วโมง)
- 1.2 บทบาทของรัฐสภาในกระบวนการนิติบัญญัติ (3 ชั่วโมง)
- 1.3 บทบาทของรัฐสภาในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการแผ่นดิน (3 ชั่วโมง)
- 1.4 ธรรมเนียมปฏิบัติระบบรัฐสภาและการทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน (3 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 2: การสนับสนุนงานของสมาชิกรัฐสภา (9 หัวข้อวิชา จำนวน 36 ชั่วโมง)

- 2.1 บทบาทและหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา (3 ชั่วโมง)
- 2.2 ข้อบังคับการประชุมสภา: แบบแผนเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ (6 ชั่วโมง)
 - ส่วน 1: หลักการ โครงสร้างและเนื้อหา (3 ชั่วโมง)
 - ส่วน 2 : การบังคับใช้และสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องประชุม (3 ชั่วโมง)
- 2.3 บทบาทของรัฐสภาที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ (3 ชั่วโมง)
- 2.4 การวิเคราะห์ร่างกฎหมายเบื้องต้น (9 ชั่วโมง)
 - ส่วน 1: หลักการ แนวคิด ทฤษฎี (3 ชั่วโมง)
 - ส่วน 2 : กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ (3 ชั่วโมง)
 - ส่วน 3 : กระบวนการตรากฎหมาย (3 ชั่วโมง)
- 2.5 เทคนิคการเขียนญัตติและกระทู้ (3 ชั่วโมง)
- 2.6 ระบบสารสนเทศ และการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร (3 ชั่วโมง)
- 2.7 กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง (3 ชั่วโมง)
- 2.8 เทคนิคการเขียนเอกสารวิชาการเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ (3 ชั่วโมง)
- 2.9 เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (3 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 3 ประเด็นร่วมสมัย (3 หัวข้อวิชา จำนวน 9 ชั่วโมง)

- 3.1 ประเด็นร่วมสมัย 1 (3 ชั่วโมง)
- 3.2 ประเด็นร่วมสมัย 2 (3 ชั่วโมง)
- 3.3 ประเด็นร่วมสมัย 3 (3 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 4 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และสร้างเสริมประสบการณ์ (3 หัวข้อวิชา จำนวน 12 ชั่วโมง)

- 4.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (3 ชั่วโมง)
- 4.2 การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและศึกษาดูงานสัปปายะสภาสถาน (6 ชั่วโมง)
- 4.3 กิจกรรมทบทวนหลังการอบรม (Work Shop) (3 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 1 ระบบรัฐสภาและการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา (4 หัวข้อวิชา จำนวน 12 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 2) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจขององค์กรหลักที่ใช้อำนาจอธิปไตย ได้แก่ องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ
- 3) เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจระบบรัฐสภาไทยตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- 4) เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจบทบาท หน้าที่และอำนาจ และความรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภา ในด้านนิติบัญญัติ การควบคุมตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ และการเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย

หัวข้อวิชาที่ 1.1 ระบบรัฐสภาภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- พัฒนาการการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและอำนาจของรัฐสภากับองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยอื่น ๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- ภาพรวมของโครงสร้าง บทบาท หน้าที่และอำนาจ และความรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภา ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

หัวข้อวิชาที่ 1.2 บทบาทของรัฐสภาในกระบวนการนิติบัญญัติ (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- แนวคิดที่กำหนดให้รัฐสภาเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ
- กระบวนการนิติบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้งการตราพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ

- หลักการสำคัญที่รัฐสภาจะต้องใช้เพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย (อย่างน้อย ได้แก่ หลักความได้สัดส่วน (Proportionality)

- การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายโดยศาลรัฐธรรมนูญ และผลของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

หัวข้อวิชาที่ 1.3 บทบาทของรัฐสภาในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการแผ่นดิน (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- ภาพรวมพัฒนาการการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐสภาไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

- การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

- การใช้อำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554

หัวข้อวิชาที่ 1.4 ธรรมเนียมปฏิบัติกับระบบรัฐสภาและการทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน

(3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- บทบาทของสมาชิกรัฐสภาในการทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนอย่างแท้จริงตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

- แนวคิดพื้นฐาน และหลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

- การมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

- ความเป็นพลเมืองตื่นตัว (Active Citizen) และบทบาทของพลเมืองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง กับบทบาทของสมาชิกรัฐสภาในการส่งเสริมให้พลเมืองได้มีส่วนร่วมภายใต้กรอบที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

กลุ่มวิชาที่ 2 การสนับสนุนงานของสมาชิกรัฐสภา (9 หัวข้อวิชา จำนวน 36 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจแนวทางในการสนับสนุนการทำงานของสมาชิกรัฐสภา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนการทำงานในกระบวนการนิติบัญญัติ การควบคุมตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ และการเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย

2) เพื่อให้นักศึกษาสามารถเตรียมความพร้อมสำหรับการสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนงานด้านวิชาการ

3) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการสนับสนุนงานของสมาชิกรัฐสภา

หัวข้อวิชาที่ 2.1 บทบาทและหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และการสนับสนุนการทำงานตามบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวให้แก่สมาชิกวุฒิสภา
- ทักษะที่จำเป็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา เพื่อสนับสนุนการทำงานให้แก่สมาชิกวุฒิสภา
- เทคนิคในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสนับสนุนงานให้แก่สมาชิกวุฒิสภา

หัวข้อวิชาที่ 2.2 ข้อบังคับการประชุมสภา : แบบแผนเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ (6 ชั่วโมง)

แบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 : หลักการ โครงสร้างและเนื้อหา (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- โครงสร้างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
- การตั้งประธาน คณะกรรมการ คณะกรรมาธิการ การจัดการประชุม องค์กรประชุม และการลงมติ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
- กระบวนการนิติบัญญัติ และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามที่บัญญัติในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
- การตีความบทบัญญัติบางข้อในข้อบังคับการประชุมสภาทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งตีความ โดยองค์กรตุลาการ และส่งผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานในรัฐสภา

ส่วนที่ 2 : การบังคับใช้และสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องประชุม (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- การอภิปราย และการตั้งกระทู้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
- แนวทางการวินิจฉัยและตีความของประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และประธานรัฐสภาเกี่ยวกับการอภิปรายและการตั้งกระทู้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา และแนวทางการปฏิบัติ
- การปฏิบัติตนในที่ประชุมสภาตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมรัฐสภาและมารยาททางการเมือง และประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภา

หัวข้อวิชาที่ 2.3 บทบาทของรัฐสภาที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- โครงสร้าง และภาพรวมของการจัดทำและหลักเกณฑ์การใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี
- หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ข้อจำกัด หลักการ และความรับผิดชอบ ของการพิจารณาและการแปรญัตติร่างกฎหมายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

หัวข้อวิชาที่ 2.4 การวิเคราะห์ร่างกฎหมาย (9 ชั่วโมง)

ส่วนที่ 1 : การวิเคราะห์ร่างกฎหมาย (หลักการ แนวคิด ทฤษฎี) (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- หลักการสำคัญและเทคนิคในการวิเคราะห์ร่างกฎหมาย
- แนวทางในการสนับสนุนการยกร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 2 : การวิเคราะห์ร่างกฎหมาย (กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ) (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- กรณีศึกษาร่างกฎหมายประเภทต่าง ๆ
- ฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ร่างกฎหมายเบื้องต้น

ส่วนที่ 3 : กระบวนการตรากฎหมาย (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- เจตนารมณ์ หลักการและความสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 77
- ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ทั้งในส่วนของการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
- แนวทางในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และคู่มือการดำเนินการตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 วรรคสอง ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- กระบวนการนิติบัญญัติ (การริเริ่มเสนอร่าง การพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้บังคับ) รวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

หัวข้อวิชาที่ 2.5 เทคนิคการเขียนญัตติและกระทู้ (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- ความแตกต่างระหว่างญัตติและกระทู้
- หลักการและเทคนิคสำคัญในการเขียนญัตติและกระทู้
- เทคนิคและวิธีการเขียนญัตติและกระทู้

หัวข้อวิชาที่ 2.6 ระบบสารสนเทศ และการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น วาระการประชุม เอกสารในการประชุม และร่างกฎหมายที่อยู่ในการพิจารณา จากระบบสารสนเทศของรัฐสภาได้ และงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ ในระบบสารสนเทศของสถาบันพระปกเกล้า
- เทคนิคในการใช้คำสำคัญเพื่อค้นหาข้อมูลในระบบสารสนเทศในโปรแกรมค้นหา
- เทคนิคในการจัดการกับข้อมูล
- การเตรียมข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา (เช่น การเตรียมข้อมูลเพื่อแถลงข่าว การชี้แจงในที่ประชุม เป็นต้น)

หัวข้อวิชาที่ 2.7 กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- เทคนิคในการสื่อสารทางการเมือง เช่น การประกอบสร้างความจริง การนำเสนอภาพลักษณ์ หรือการให้เหตุผลในการสื่อสารทางการเมืองด้วยการใช้ Enthymeme ฯลฯ เป็นต้น
- การให้เหตุผลแบบตรรกะที่บิดเบือน (Fallacy) (โดยผู้บรรยายจะต้องยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม และชัดเจน) และการใช้ตรรกะดังกล่าวในทางการเมือง
- เทคนิคการสื่อสารทางการเมืองที่เหมาะสมทั้งโดยวัจนภาษา และอวัจนภาษา
- เทคนิคการนำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้สื่อข่าว
- เทคนิคในการใช้สื่อดิจิทัลในการสื่อสารทางการเมือง

หัวข้อวิชาที่ 2.8 เทคนิคการเขียนเอกสารวิชาการเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- หลักการสำคัญของการทำงานวิชาการโดยทั่วไป และงานวิชาการเพื่อสนับสนุนการทำงานนิติบัญญัติ
- การพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการ
- เทคนิคการนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการอื่น ๆ เพื่อประกอบการเขียนเอกสารวิชาการ

หัวข้อวิชาที่ 2.9 เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหา

- ความหมายและความสำคัญของการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย
- ขั้นตอนวิธีการในการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย
- ตัวอย่างการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- หลักการในการรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนที่จำเป็นในการปรับใช้และประยุกต์ในการทำงานกับภาคประชาชน
- รูปแบบหรือลักษณะของการรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชน
- เทคนิคและเครื่องมือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

กลุ่มวิชาที่ 3 ประเด็นร่วมสมัย (3 หัวข้อวิชา จำนวน 9 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

- 1) นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นร่วมสมัยซึ่งเป็นปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน
- 2) นักศึกษานำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มในการดำเนินนโยบายสาธารณะ การเมืองการปกครอง และบทบาทของรัฐสภา ในประเทศไทยได้

จุดมุ่งหมายรายวิชา

- 1) นักศึกษาสามารถอธิบายถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันแนวโน้มของระบบการเมืองการปกครองของโลกได้
- 2) นักศึกษาสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมได้

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- ประเด็นร่วมสมัย 1
- ประเด็นร่วมสมัย 2
- ประเด็นร่วมสมัย 3

กลุ่มวิชาที่ 4 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (3 หัวข้อวิชา จำนวน 12 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ นักศึกษาสร้างความคุ้นเคย ละลายพฤติกรรม รวมถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2) เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย อันจะนำไปสู่ความเข้าใจ และแนวคิดในการพัฒนาการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยบนพื้นฐานความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับบริบท ของสังคมไทย

3) เพื่อให้นักศึกษาได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเองตลอดหลักสูตร และเห็นแนวทางในการ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ

หัวข้อวิชาที่ 4.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย ละลายพฤติกรรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การถอดบทเรียนจากกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

หัวข้อวิชาที่ 4.2 การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและศึกษาดูงาน สัปปายะสภาสถาน (6 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะบทบาทในทาง การเมืองการปกครองของประเทศไทย และรัฐธรรมนูญ
- พื้นที่ปฏิบัติงานภายในอาคารรัฐสภา และการบริการเพื่อสนับสนุนงานของสมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมการธิการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

หัวข้อวิชาที่ 4.3 กิจกรรมทบทวนหลังการอบรม (Workshop) (3 ชั่วโมง)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา

- การทดสอบหลังการอบรม
- สรุปเนื้อหาในการอบรม และสรุปผลการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองในการสนับสนุนงาน ให้แก่สมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมการธิการ

10. ผู้รับผิดชอบหลักสูตรฯ

นายเรวัต แสงมีอานุภาพ พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ หมายเลขโทรศัพท์ : 08-3941-6987
อีเมล : raewat.sa@kpi.ac.th

นางสาววรรณวารีย์ ปะหนัน พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ หมายเลขโทรศัพท์ : 06-3086-8638
อีเมล : Wanwaree.pa@kpiac.th

สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ฝั่งทิศใต้ เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ 10210